

ATÖLYE B1A

Haber Fotoğrafçılığı Eğitim Notu

Eğitmen: Özcan Yurdalan

Haber fotoğrafçılığı nedir?

Haber fotoğrafçılığı özgün bir gazetecilik biçimidir. Gazeteciler bir haberi iletmek için sesli anlatım (söz), yazılı anlatım (metin), hareketli görüntü (video) ya da durağan görüntü (fotoğraf) kullanabilir. Bu ifade araçlarının her biri özerk birer haber taşıyıcı olduğu gibi, birlikte kullanılarak etki gücü yüksek bir ileti alanı da yaratılabilirler. Bir haberde yazının ve fotoğrafın birlikte kullanımı basın tarihinde en fazla karşılaştığımız geleneksel formattır. Haber fotoğrafı, foto muhabirinin düşünsel birikiminin, teknik becerisinin ve görsel ifadeye hakimiyetinin bileşkesidir. Foto muhabiri, karşısındaki nesnel gerçekliği/olayı, kendi birikimi/deneyimiyle buluşturarak haber fotoğrafını oluşturur. Okuyucu haberi foto muhabirinin gözünden görür.

Haberde fotoğrafın önemi nedir?

Bir haberde iki tür fotoğraf kullanımı vardır. Bunlardan birine “fotoğraflı haber”, diğerine ise “fotomakale / fotohikaye ya da fotoröportaj” diyebiliriz. Bu iki kullanımda fotoğrafın haberle ilişkisi farklı ağırlık ve önemdedir. “Fotoğraflı haber”de okuyucu, konuyla ilişkisini önce fotoğraf üstünden kurar; haberin taşıdığı iletiye dair ilk izlenimi fotoğrafı gördüğü anda edinir. Metnin öncelik taşıdığı fotoğrafın destek verdiği bu haberlerde içeriği temsil edebilecek güçlü yapıya sahip fotoğraflar önemsenir. Fotomakale / fotohikaye / fotoröportaj diye adlandırılan gazetecilik tekniğinde ise bir haber birden fazla fotoğrafla, nedenler ve sonuçlarla birlikte derinlemesine anlatılır. Fotoğraf öncelikli, metin destekli bu habercilik tekniğinde fotoğrafların içeriği, dili ve artistik yapısı ile dizilişi başat önemdedir.

Haber fotoğrafçılığı yapılırken nelere dikkat edilmelidir?

Gazeteciliğin diğer alanlarında olduğu gibi etik kurallara özenle bağlı foto muhabirleri, birer hakikat arayıcısıdır; bağımsız, dürüst ve güvenilir haberciliği önüne koyar, topluma karşı sorumluluk taşıyarak hayata tanıklık etmeye çalışırlar. Gerek sözel gerekse görsel ifadede

ırkçılık, ayrımcılık, cinsiyetçilik, türcülük, şiddetçilik, savaşıçılık barındıran/çağırıştıran dilden ve içerikten uzak dururlar.

Türkiye’de haber fotoğrafçılığı nasıl yapılıyor?

Haber fotoğraflarının bir iletiyi etkili biçimde taşıyabilme yeteneğinden Türkiye medyası yeterince istifade edemiyor. Editörler haberi desteklemek ve sayfayı renklendirmek için fotoğraf kullanıyor. Bu nedenle gerek görsel haber dilinin, gerekse bağımsız görsel habercilerin gelişmesine uygun ortam bulunmuyor, kaynak ve motivasyon sağlanmıyor. Az sayıda da olsa evrensel vasıflara sahip foto muhabirlerinin çalışmaları gerektiği gibi değerlendirilmiyor. Kapsamlı ve ulaşılabilir arşiv(ler) oluşmadığı için foto muhabirlerinin emekle ve riskle ürettikleri tarihsel kayıtlar toplumsal hafızada kalıcı hale gelemiyor. Akademyada haber fotoğrafçılığı lisans eğitimi olmadığı gibi gerek merkez medya gerekse bağımsız mecralar foto muhabirlerinin eksiklerini giderebilecek eğitim süreçlerini geliştiremiyor.

Dünyada haber fotoğrafçılığı nasıl yapılıyor?

Dünyada foto muhabirliğinin 1930’larda başlayan altın çağı 1970’lerde televizyonla birlikte kapandı. Televizyonlar ise 90’larla birlikte yerini internet ortamına bıraktı. Günümüzde kağıt üstünden yayın yapan köklü yayın organları saygınlığını korumakla birlikte sanal mecraları da değerlendiriyorlar. Haber fotoğrafçılığı olumsuzluklara rağmen hala dünyada dolaşım değeri olan bir meslek. Visa Pour L’image gibi, WPPH organizasyonları gibi önemli festivaller/fuarlar gerçekleştiriliyor. Bir yıl boyunca dünyada olup bitenlerin görsel envanteri bu etkinliklerde bir araya geliyor ve arşivlenme imkanı buluyor. Öte yandan bağımsız görsel haberciler küçük, platformlarda bir araya geliyor, internetin sağladığı imkanla bir haberi derinlemesine analiz edebilen fotoröportaj/fotohikaye/ tekniğiyle hayata tanık olmaya devam ediyorlar.